

الگوی پیشرفت:

برنامه تحول جامعه*

دکتر صادق واعظزاده

الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت چه نسبتی با اسناد برنامه‌های کشور دارد و ضرورت تهیه آن چیست؟ در پاسخ به این سوال باید به جایگاه بالاسری الگو نسبت به اسناد یادشده اشاره کرد. در عین حال ذکر برخی ویژگی‌های الگو که در جریان مباحث مقدماتی الگو روشن شده مفید است. پیشرفت به معنی جلو رفتن است، وقتی این حرکت در اجتماع رخ می‌دهد، مفهوم تحول و تکامل پیدا می‌کند. بنابراین الگوی پیشرفت منحصر به فهرستی از اقدامات دستوری خطاب به سازمان‌های حکومتی نیست، بلکه برنامه یک تحول اجتماعی به سوی هدف‌های مطلوب است. از این جهت الگوی پیشرفت با اسناد برنامه‌های که هر کدام بنا بر ضرورتی تهیه شده و غالباً احکامی خطاب به مجریان امورند، متفاوت است.

بعضی متفکران، تحول اجتماعی ایران را به اقتباس از الگوی تحول و توسعه اروپا یک فرآیند بسیار طولانی تلقی می‌کنند؛ الگویی که با رنسانس شروع شد و به عصر روشنایی و انقلاب صنعتی و دوران مدرنیته و پس از آن رسید. از این رو به تجدید مباحث پر دامنه و قدیمی مثل نزاع اشاعره و معتزله و اخباری و اصولی می‌پردازند و پیمودن یک مسیر طولانی حداقل پنجاه ساله را برای حل این مباحث و نیل به پیشرفت لازم می‌دانند.

بر خلاف این تلقی، پیشرفت می‌تواند خیلی سریعتر از این اتفاق بیفتد. زیرا تحولات اجتماعی به تبع تحولات علمی و فناوری به شدت سریع شده است. اگر در گذشته قرن‌ها طول می‌کشید تا کشوری در عرصه بین‌المللی دست برتر پیدا کند، اکنون این رویکرد در طول چند دهه اتفاق می‌افتد. در جامعه ایرانی تحولات از این هم سریعتر است. مثلاً نسبت باریز خنوازه در طول حدود دو دهه ابتدا به نقطه اوج رسید و بعد به نقطه حذبضی کنونی سقوط کرد، یا استقبال از آموزش عالی با سرعتی فوق‌العاده رشد پیدا کرد. بنابراین همگان با چنین تحولات سریع ذهنی و عینی، پیشرفت ایران به شرط تدبیر درست در میان مدت نتایج درخشانی به بار خواهد آورد. به ویژه آنکه کشور امکانات بالقوه فراوان و مهمتر از همه سرمایه انسانی رشد یافته‌ای دارد که موفقیت مناسب برای عمل پیدا نکرده است. با فعال شدن این سرمایه و امکانات در یک برنامه تحولی جامعه در میان مدت به نقطه قابل قبولی خواهد رسید.

اگر تحولات فکری و علمی و معنوی را از ارکان تحول اجتماعی تلقی کنیم، پیشرفت را بیش از آنکه از مدیران و مجریان انتظار داشته باشیم، باید از متفکران، صاحب‌نظران و عموم نخبگان کشور که امروز جمع‌شان بسیار گسترده شده انتظار داشته باشیم. در واقع از هم اکنون که نخبگان به تدریج به تکاپوی تهیه و طراحی الگو می‌پیوندند، پیشرفت آغاز شده است. ایفای این نقش مصداق تحقق کلام رهبری است که فرمودند "مدیریت تحولات کشور باید در دست نخبگان دانشگاهی و حوزوی باشد."

* خلاصه بخشی از سخنرانی در مراسم افتتاح نخستین کنفرانس الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت.

فضاهم‌جاری

سازوکارهای فضای مجازی در خدمت هم‌اندیشی‌ها و همایش‌های الگوی پیشرفت

شورای معاونان مرکز در آخرین نشست خود بهره‌گیری از خدمات برگزاری هم‌اندیشی‌ها و همایش‌ها در فضای وب را مورد تأکید قرار داد و گزارش اقدامات انجام شده را بررسی کرد. رئیس مرکز فناوری اطلاعات از استقرار سامانه برگزاری هم‌اندیشی‌ها و همایش‌ها مبتنی بر فضای وب بر اساس حمایت شورای معاونان در مرکز الگو خبر داد. وی افزود اقدامات لازم برای پیاده‌سازی، آموزش و بهره‌برداری از این سامانه که Webinar یا وب‌آی‌ش نامیده می‌شود، صورت گرفته و انشأ... هم در حوزه ستادی و هم در مجموعه اندیشکده‌ها به تدریج مورد استفاده قرار خواهد گرفت. دکنتر سپهری، Webinar یا وب‌آی‌ش را شیوه‌ای نو

در تعامل با محققان و صاحب‌نظران:

پیش‌نویس نقشه راه تهیه الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت تدوین شد

طراحی الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت، تصمیمی خردمندانه از سوی رهبر فرزانه انقلاب اسلامی مبتنی بر عبرت‌ها و تجارب ارزشمند ملی و بین‌المللی است. چسبندگی الگو و چگونگی نقشه راه و فرآیندی که منتهی به تدوین الگو شود، دو موضوع مهم فراوری این تصمیم حکیمانه و نیازمند مشارکت همگانی نخبگان و متخصصان است. موفقیت هر طرحی در عمل تا حد زیادی به مبانی و فرآیند طراحی آن وابسته است. از این رو تعیین این فرآیند خود از مهمترین گام‌های ضروری است. اگرچه ظرفیت فکری و تخصصی کشور برای طراحی الگو قابل توجه است، اما فعال کردن این توانایی بالقوه در فرآیندی که از شتاب معقول برخوردار باشد و به تقارب دیدگاه‌ها و حصول نتیجه منتهی شود، اهمیت فراوان دارد. براین اساس مرکز الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت به منظور تهیه گزارش چسبندگی الگو و نقشه راه تهیه الگو دو برنامه معین را به اجرا درآورد.

الف- نخستین کنفرانس الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت با عنوان "نقشه راه طراحی و تدوین الگو"، را در خرداد ماه برگزار نمود. در این کنفرانس بالغ بر ۱۱۴ مقاله دریافت شد که پس از بررسی و ارزیابی، ۸۵ مقاله بصورت سخنرانی (۳۵ مقاله) و پوستر (۵۰ مقاله) عرضه شد. این کنفرانس دست‌یابی به دیدگاه‌ها و دستاوردهای پژوهشی و تبادل نظر علمی پیرامون این فرآیند را وجهه همت خود قرار داد.

ب- کارگروه ویژه‌ای را تشکیل داد و در تعامل با اندیشمندان و صاحب‌نظران ذریع، چسبندگی و مفهوم الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت و نقشه راه و فرایند طراحی، تدوین، تصویب و پایش الگو را از نظر ایشان بررسی کرد.

اکنون پس از برگزاری کنفرانس و مطالعه دقیق مقالات پذیرفته شده و انجام نظرخواهی از شرکت کنندگان و مصاحبه با اندیشمندان و متخصصان و نیز با استفاده از طرح‌های رسیده به مرکز، گزارش اولیه کارگروه ویژه این امر با عنوان "چسبندگی و مفهوم الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت و نقشه راه و فرایند طراحی الگو" به همت معاونت هماهنگی و نظارت فرایندی مرکز، تدوین گردید. نتایج این گزارش جهت نظرخواهی در اختیار کمیته علمی کنفرانس قرار گرفته است و پس از تکمیل در نهایت در شورای عالی مرکز مورد بحث و تبادل نظر قرار خواهد گرفت.

اخبارمگز

در ارتقا و سهولت تعاملات گفتگمانی و هم‌اندیشی توصیف کرد و ادامه داد: در این شیوه همراه با بهره‌گیری از مزیت‌های متعارف وب - هر زمان، هر مکان، هروسبیله - از ویژگی‌ها و مزایای ممتاز نرم‌افزارهای کنفرانس وب نیز استفاده می‌شود. وی با بیان اینکه راه حل وب‌آی‌ش یا کنفرانس وب، مرکز الگو را به ارائه تعاملات غنی و آسان گفتگمان آفرینی، گفتگمان سازی و گفتگمان پروری و بهینه‌سازی توانمند می‌سازد، یادآور شد: این سامانه یاریگر مرکز الگو و اندیشکده‌های آن در مدیریت کارآمد، ارائه روندهای مؤثرتر، بهبود یادگیری سازمانی، افزایش بهره‌وری و کاهش هزینه‌ها خواهد بود.

اولویت برنامه‌های معاونت علمی و تقسیم کار ملی مرکز تهیه شد

معاونت علمی و تقسیم کار ملی مرکز الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت وظیفه مدیریت فعالیت‌های علمی هدفمند و کشف و فعال‌سازی ظرفیت نخبگان کشور را در راستای طراحی و تدوین الگو برعهده دارد. شناسایی سرمایه‌های علمی کشور در حوزه و دانشگاه و هموارسازی مسیر همکاری علمی آنان در تحقیق و تدوین الگو از ماموریت‌های این معاونت محسوب می‌شود. پیشنهاد خطوط و زمینه‌های پژوهشی مورد نیاز در خصوص «پیشرفت» با تأکید بر لزوم نظریه‌پردازی و تولید محتوا و بر پایه ارزش‌های متعالی اسلام و دانش متقن بشری عرصه دیگر فعالیت‌های این معاونت است.

سازوکارهای تدوین الگو به نظرخواهی محققان گذاشته شد

صاحب‌نظران کشور چگونه باید باشد؟ ۷. آیا روش‌های برنامه‌ریزی موجود، در طراحی الگو کلاً یا جزاً قابل استفاده است یا خیر؟ اگر پاسخ مثبت است، کدام روش‌ها؟ توزیع این پرسشنامه از زمان برگزاری کنفرانس آغاز و پس از خاتمه آن، از طریق ارسال درخواست مجدد از مجرای پست الکترونیکی به میهمانان کنفرانس که از فرهیختگان علمی کشور بودند ادامه یافت. پاسخ‌های گردآوری شده، منطبق بر هر سؤال به صورت مجزا جمع شده و نتیجه آن در قالب نوشتاری الکترونیکی در حال انتشار است. نتایج حاصل از نظرخواهی در اختیار شورای عالی و مسئولان مرکز قرار گرفته است و در تدوین نقشه راه طراحی الگو استفاده خواهد شد. همچنین ان‌شاءالله به زودی از طریق پایگاه الکترونیکی مرکز در دسترس عموم محققان قرار خواهد گرفت. این اقدام نونه‌ای از تلاش‌های لازم در استخراج فکر و نظر نخبگان در راستای دستیابی به الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت است.

آغاز دایره مقالات چهارمین نشست اندیشه‌های راهبردی با موضوع آزادی

مقالات نشست آغاز شده است، دبیرخانه نشست از استادان و محققان دانشگاهی و حوزوی درخواست کرده است به منظور جلوگیری از تراکم امور ارزیابی و دایره‌های پایانی مهلت ارسال، مقالات خود را هرچه سریعتر تنظیم و ارسال نمایند. آخرین مهلت ارسال مقالات پانزدهم شهریورماه است. آدرس وبگاه چهارمین نشست اندیشه‌های راهبردی: n4.dnar.ir

جوانان و الگو

دانشجویان به عضویت اندیشکده‌های الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت در می‌آیند افزود، در پیش‌نویس آیین‌نامه تعیین اعضای جوان اندیشکده‌های مرکز چند نوع عضویت مختلف پیش‌بینی شده است. اندیشکده‌های الگو در زمینه‌های مفاهیم، مبانی، ارکان و حوزه‌های فرهنگی، اجتماعی، سیاسی و اقتصادی پیشرفت تأسیس می‌شوند و برخی از اعضای آنها را جوانان تشکیل می‌دهند.

الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت صرفاً تصویر یک چشم انداز و افق دور دست حرکت نیست بلکه مسیر پیشرفت را نیز شامل خواهد بود. قطعاً با این گسترندگی، امر تدوین و طراحی الگو از پیچیدگی خاصی برخوردار است که جز با هم‌فکری جمعی میسر نخواهد بود.

به منظور بهره‌مندی از دیدگاه‌های نخبگان و متخصصان شرکت‌کننده در نخستین کنفرانس الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت، پرسشنامه‌ای حاوی هفت سؤال اساسی در موضوع سازوکارهای عملیاتی تدوین الگو به شرح زیر تهیه شد:

۱. گام‌های اساسی برای طراحی الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت کدام است؟
۲. خطوط (محورهای) و موضوعات پژوهش‌های لازم پیرامون الگو چگونه باید تعیین شود؟
۳. ماهیت زمانبر نظریه‌پردازی به‌منظور ارائه نظریه‌های مبانی الگو را با ضرورت شتاب معقول در طراحی الگو چگونه می‌توان جمع کرد؟
۴. مسائل اساسی کشور که راه حل آنها در الگو ارائه می‌شود چگونه باید تعریف و تدوین شود؟
۵. تقسیم کار ملی برای پژوهش و طراحی الگو به چه نحو باید انجام شود تا مشارکت دانشگاه‌ها و حوزه‌های علمیه تأمین گردد؟
۶. سازمان و شبکه تصمیم‌سازی و طراحی الگو با استفاده از ظرفیت گسترده متفکران و

اخبارمگز

آغاز دایره مقالات چهارمین نشست اندیشه‌های راهبردی با موضوع آزادی

مقالات نشست آغاز شده است، دبیرخانه نشست از استادان و محققان دانشگاهی و حوزوی درخواست کرده است به منظور جلوگیری از تراکم امور ارزیابی و دایره‌های پایانی مهلت ارسال، مقالات خود را هرچه سریعتر تنظیم و ارسال نمایند. آخرین مهلت ارسال مقالات پانزدهم شهریورماه است. آدرس وبگاه چهارمین نشست اندیشه‌های راهبردی: n4.dnar.ir

جوانان و الگو

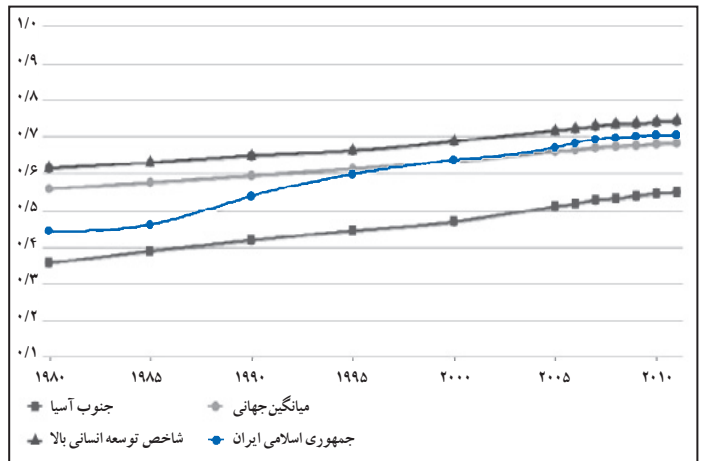
دانشجویان به عضویت اندیشکده‌های الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت در می‌آیند افزود، در پیش‌نویس آیین‌نامه تعیین اعضای جوان اندیشکده‌های مرکز چند نوع عضویت مختلف پیش‌بینی شده است. اندیشکده‌های الگو در زمینه‌های مفاهیم، مبانی، ارکان و حوزه‌های فرهنگی، اجتماعی، سیاسی و اقتصادی پیشرفت تأسیس می‌شوند و برخی از اعضای آنها را جوانان تشکیل می‌دهند.

شنتاب شاخص توسعه انسانی در ایران

یکی از ابزارهای مورد نظر سازمان ملل متحد برای اندازه گیری سطح رفاه و برخورداری مردم یک کشور و مقایسه آنها با مردم دیگر کشورها، شاخص توسعه انسانی (HDI) است. شاخص توسعه انسانی یک شاخص ترکیبی است و از ۴ شاخص امید به زندگی در هنگام تولد، درآمد سرانه کشور، میانگین تعداد سال‌های تحصیل کشور و امید به تعداد سال‌های تحصیل کشور تشکیل می‌شود؛ که به ترتیب معیارهای سلامت، سطح زندگی و آموزش را تشکیل می‌دهند. هر ساله از سوی سازمان ملل متحد گزارشی شاخص توسعه انسانی کشورها محاسبه و منتشر می‌شود. ایران با داشتن شاخص توسعه انسانی برابر ۰.۷۰۷، رتبه ۸۸م را در بین ۱۷۸ کشور در سال ۲۰۱۱ میلادی دارا می‌باشد. ایران در رده بندی کشورها بهتر از کشورهایی مانند برزیل، مالزی، هند و ونزوئلا است.

به طور کلی، در سالهای اخیر شاخص توسعه انسانی در ایران رشد چشمگیری داشته و از سال ۲۰۰۵ میلادی تا کنون با روندی صعودی برتر از میانگین جهانی است. هم اکنون ایران یکی از ۷ کشور دنیا با بیشترین پیشرفت در شاخص توسعه انسانی می‌باشد، تا جایی که در پنج سال گذشته، ایران از گروه کشورهای دارای توسعه انسانی متوسط به گروه دارای توسعه انسانی بالا ارتقا یافته است.

از آنجا که در الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت، انسان مینا و محور پیشرفت است، وضعیت فعلی کشور در زمینه توسعه انسانی ظرفیت بسیار خوبی برای دستیابی به افقهای بلند تر پیشرفت با استفاده از این الگو تلقی می‌شود. نمودار زیر روند کلی شاخص توسعه انسانی در کشور از سال ۱۹۹۰ تا سال ۲۰۱۰ میلادی را نشان می‌دهد:

منبع: گزارش سالانه سازمان ملل متحد؛ وبگاه <http://hdrstats.undp.org/en/countries/profiles/IRN.html>

مصادحه کوتاه

رکن اصلی الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت باید نظام پویای علم و فناوری باشد

رکن اصلی الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت نظام پویای علم و فناوری باشد. وی تصریح کرد بررسی سوابق و شواهد تاریخی نشان می‌دهد در طول تاریخ تمدنهای تاثیر گذار و سرآمد بوده اند و درخشیده اند که دارای یک نظام علم و فناوری در حوزه های مختلف بوده اند. لذا این مسئله اهمیت زیادی دارد و در الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت باید توجه ویژه ای به آن نمود.

دکتر حسین رحیمی، استاد دانشگاه تربیت مدرس در گفتگو با خبرنگار نظام پویای علم و فناوری در کشور را ضروری و آن را رکن اساسی الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت دانست. وی افزود در عصر کنونی سرعت تحولات در زمینه های مختلف، بویژه تحقیقات و توسعه علم و فناوری شگفت انگیز است، لذا برای جبران عقب ماندگیهای گذشته و دستیابی به جایگاه ممتاز منطقه ای و جهانی لازم است

بین المللی

مرکز مطالعات توسعه هند (Centre for Development Studies - INDIA)

نیز می‌باشد. در حال حاضر کتابخانه مرکز یکی از بزرگترین کتابخانه ها در جنوب هند با بیش از ۱,۲۵۰,۰۰۰ عنوان کتاب در رشته اقتصاد و رشته های وابسته و مشترک ۴۰۰ مجله تخصصی است. موضوعات تحقیقاتی مرکز دارای شش ویژگی است:

- ایتنای طرح های تحقیقاتی بر شواهد و مستندات موجود نه اطلاعات تئوری، ● تقاضا محور، ● بسیاری از پروژه های پژوهشی اغلب در پاسخ به یک تقاضا انجام می‌شوند. ● روز آمدی، بسیاری از پروژه های تحقیقاتی در مورد موضوعات روز به اجرا در می‌آید. ● پیوستگی و استمرار پژوهش، موضوعات دارای پیوستگی است. ● تحقیقات مقایسه ای، به عنوان مثال مسائل مربوط به اقتصاد هند با دیگر کشورهای در حال توسعه و به خصوص با برزیل، روسیه، چین، هند و جنوب آفریقا مقایسه می‌شود. ● ارزیابی توسط داوران خارجی، خروجی پروژه های تحقیقاتی به طور سالانه از سوی داوران خارجی مورد بررسی دقیق قرار می‌گیرد.

مرکز مطالعات توسعه هند (CDS)، یک موسسه تحقیقاتی مستقل با هدف اصلی ترویج پژوهش، تدریس و آموزش در رشته های مربوط به توسعه است. این مرکز در سال ۱۹۷۱ میلادی توسط اقتصاددان هندی K. N. Raj تأسیس شده و یکی از مراکز مهم پژوهشی توسعه اقتصادی در کشور هند است. پژوهش در مرکز مطالعات توسعه به شش موضوع مجزا تقسیم شده است:

۱. کشاورزی و منابع طبیعی، ۲. جنسیت، مهاجرت، جمعیت، ۳. بهداشت و آموزش و پرورش، ۴. فقر، آسیب پذیری و امنیت اجتماعی، ۵. صنعت، ۶. تجارت و فن آوری، ۷. تجزیه و تحلیل تاثیر جهانی شدن بر روی هر یک از شش موضوع فوق. مرکز مطالعات توسعه هند دارای برنامه های آموزشی مشترک با برخی از دانشگاه های مهم این کشور مانند دانشگاه جواهر لعل نهرو و دانشگاه کورالا است. علاوه بر این، مرکز مطالعات توسعه دارای تعدادی برنامه آموزشی کوتاه مدت

نظریه سیاستی به مثابه الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت

این مقاله توسط آقای دکتر کیومرث اشتریان، دانشیار علوم سیاسی دانشگاه تهران نگاشته و در نخستین کنفرانس الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت: نقشه راه طراحی و تدوین الگو ارائه شده است. در این مقاله الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت به مثابه یک نظریه سیاستی دیده می‌شود که به لحاظ محتوایی حاکم بر اسناد سیاستی جمهوری اسلامی ایران است. این نظریه سیاستی اساسا مبتنی بر نظریه روش شناسی هنجاری است اما از نظریه های روش شناسی رفتارگرایی و نهادی بهره می‌گیرد. از نظر این مقاله نظریه سیاستی، نظریه ای

کاربردی است که چارچوب عمل دولتی و مداخله حکومتی را بر مبنای ارزش های اسلامی ایرانی تبیین می‌کند. مؤلف معتقد است نظریه سیاستی برخلاف بسیاری از نظریه های سیاسی شفافیت لازم را برای استفاده در دیوانسالاری و نظام برنامه ریزی خواهد داشت و مدیران و برنامه ریزان بخش عمومی می‌توانند بر اساس آن مدل های برنامه ریزی خود را سامان دهند.

واژه های کلیدی: نظریه سیاستی، الگوی اسلامی ایرانی، اسناد سیاستی، سیاستگذاری عمومی

معرفه پایان نامه

اولین گام در مسیر توسعه اقتصادی، برخورداری بودن از یک دولت واجد خصوصیات لازم است

این پایان نامه در مقطع کارشناسی ارشد با عنوان بررسی نقش دولت در فرایند توسعه اقتصادی در ایران بعد از انقلاب اسلامی توسط آقای سید سعید شوشتری به راهنمایی آقای دکتر ابوالقاسم طاهری و مشاورت آقای دکتر احمد گل محمدی در سال ۱۳۸۸ در دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه علامه طباطبایی تدوین شده است.

رابطه میان توسعه اقتصادی و دولت در اقتصادهای در حال توسعه همیشه مورد توجه پژوهشگران توسعه بوده است. در کشورهای در حال توسعه صادر کننده نفت این موضوع اهمیت بیشتری دارد. از نیمه دوم دهه ۱۹۵۰ میلادی که اقتصادهای صادر کننده نفت با افزایش درآمدهای نفتی مواجه شدند، این سؤال مطرح است که آیا چنین منابع مالی می‌تواند به توسعه اقتصادی کمک کند؟ همه مطالعاتی که دغدغه اصلی خود را بر روی آثار و پیامدهای نحوه به کارگیری درآمدهای نفتی بر اقتصاد داخلی متمرکز ساخته اند، در این زمینه اتفاق نظر دارند که دولت از طریق تصمیم گیری درباره نحوه هزینه کردن درآمدهای نفتی بر همه عرصه های اقتصادی و سیاسی تأثیر می‌گذارد. در حقیقت بنیاد نظام تصمیم گیری و تدوین برنامه های توسعه در کشورهای صادر کننده نفت بر اساس درآمد نفت صورت می‌گیرد و فرایند توسعه اقتصادی یا سیاسی تحت تأثیر آن قرار دارد. از طرف دیگر، تجربه کشورهای موفق در امر توسعه بیان گر این نکته است که رشد و توسعه اقتصادی بدون میزانی از دخالت دولت ممکن نیست، به نحوی که نظریه پردازان علوم اجتماعی دست کم از دهه ۱۹۵۰ میلادی دولت را کارگزار اصلی توسعه دانسته اند. لذا در جهت تبیین الگوی مناسب، باید به نقش حیاتی دولت در رسیدن به اهداف توسعه اقتصادی اشاره کرد. یعنی اولین گام در مسیر توسعه اقتصادی، برخورداری بودن از یک دولت واجد خصوصیات لازم است تا بتواند با برنامه ریزی مناسب و افزایش قابلیت ها، خود را برای ایفای نقش مؤثر و کارا آماده نماید. البته محور قرار دادن دولت در توسعه اقتصادی کشورهای توسعه نیافته به هیچ وجه به معنای دولتی کردن اقتصاد نمی‌باشد. بر مبنای چارچوب نظری این تحقیق ضروری است به تعامل پیچیده بین نهادهای سیاسی و فرایند توسعه اقتصادی توجه ویژه ای بشود.

معرفه کتاب

اجماع نظر نخبگان سیاسی و توسعه در جمهوری اسلامی ایران

این کتاب نتیجه پژوهشی در زمینه بررسی تاثیر وحدت نظر نخبگان سیاسی در توسعه کشور است که در سال ۱۳۸۸ توسط آقای دکتر یوسف ترابی نگاشته شده و دانشگاه امام صادق (ع) آن را منتشر نموده است. این کتاب راهکارهای رفع اختلاف نظر نخبگان در مسایل سیاسی و رسیدن به یک وحدت نظر و وحدت رویه در مسایل سیاسی و اجتماعی کشور را مورد بررسی قرار داده است. در این پژوهش با دو رویکرد «توسعه تعالی محور» و «ویکرد دولت توسعه گر» در چهار مقطع زمانی مهم در جمهوری اسلامی ایران یعنی دوره های؛ انقلاب، جنگ تحمیلی، سازندگی و اصلاحات به بررسی نقش نخبگان سیاسی از تمامی احزاب و گروههای فکری و سیاسی در توسعه همه جانبه کشور پرداخته شده و یک آسیب شناسی اجمالی نیز از علل اختلاف نظرهای وسیع این نخبگان در عرصه های سیاسی و اقتصادی به عمل آمده است. نگارنده، نخست کلیاتی از شاخص های مهم توسعه و فرضیه های ارائه شده در این زمینه ارائه کرده است سپس به بحث در مورد مبانی نظری و مدل تحلیل تئوریهای مختلف در مورد اقسام توسعه و ابعاد آن بویژه توسعه سیاسی و اقتصادی پرداخته است. وی در این راستا به نظریه های نخبه گرایی و اجماع نظر نخبگان و رویکردهای متفاوت آنان نسبت به مسئله توسعه در جمهوری اسلامی ایران اشاره کرده و اهمیت نظر نخبگان و توجه به این

نظرها را مورد تأکید قرار داده است. متغیرهای تأثیر گذار بر عدم اجماع نظر نخبگان سیاسی ایران از دیدگاه نویسنده بدین قرار است: عدم شکل گیری مکتب معین فکری در ایران برای توسعه همه جانبه، کاستی فرهنگ سیاسی تعامل مشترک و وجود خرده فرهنگ های متعارض میان نخبگان سیاسی، کاستی فرهنگ سیاسی و ساز و کارهای مدیریت حل تعارض در میان نخبگان سیاسی کشور، کاستی توجه به منافع و مصالح ملی در میان برخی نخبگان سیاسی، اولویت اهداف و برنامه های جناحی، گروهی و حزبی برای برخی از نخبگان سیاسی، عدم پای بندی و وفاداری فرهنگ رقابت سیاسی مسالمت آمیز. از نظر نویسنده، «تلقی های گوناگون و بعضا متفاوت نخبگان سیاسی از مفهوم توسعه و راهبردهای آن و اختلافات و منازعات شدید در این رابطه و همچنین سلیقه گرایی در اجرای برنامه های مصوب توسعه و وجود خط مشی های متفاوت از سوی دستگاههای اجرایی از جمله مصادیق عینی اختلاف شدید در میان نخبگان سیاسی کشور است که در دوره های مختلف پس از انقلاب اسلامی بویژه در دوران اصلاحات به چشم می‌خورد. وی همچنین پیشنهاداتی در پایان کتاب در زمینه اجماع نظر نخبگان سیاسی و ضرورت تکوین مکتب فکری معین برای توسعه ملی کشور ارائه کرده است.